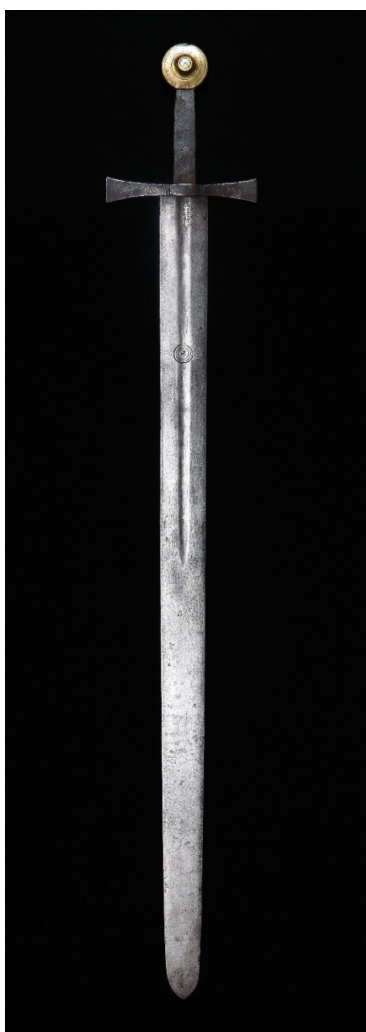

Opgave 6: Elevoplæg om korsriddere i senmiddelalderen

1. Læs den nedenstående introduktion – samt de tilhørende kilder, der henvises til.
2. Lav et kort oplæg, hvori følgende spørgsmål besvares:
 - a) Hvad siger beretningen om Leopold d. 6. og Det Femte Korstog om korstogsbevægelsen i 1200-tallets Europa?
 - b) Hvorfor var korstogsbegejstringen så stærk i 1200-tallets Europa?
3. Lav et kort oplæg om Chaucers korsstogsriddere fra 1300-tallet. Hvor og hvor mange korstog havde han deltaget i? Hvad siger denne historie om korstogsbevægelsen i 1300-tallets Europa?

Introduktion: Korsriddere i senmiddelalderen

Sværd fra 1365 Korstoget mod Alexandria, Davids Samling København.

Fyrst Leopold d. 6. af Østrig tog korset og aflagde korsridderløfte første gang i 1208. Han deltog i flere korstog bl.a. mod kætterbevægelsen i Europa i 1212 og i Det Femte Korstog i 1219 mod Damietta i Ægypten. Han rejste også til Spanien for at deltage i kastilianske korstog mod maurerne. Korstog var en familietradition for Leopold d. 6. og hans far havde bl.a. deltaget i Det Tredje Korstog, hvor han skændtes heftigt med Richard Løvehjerte, som han senere tog til fange, da han forsøgte at rejse gennem Østrig i forklædning. Nogle har antydnet at Leopold d. 6. skulle have været motiveret af politiske grunde til at deltage i korstog, men hans fravær fra egne besiddelser og magtområder kan næppe have været magtpolitisk motiveret. Leopold d. 6. ligner i højere grad en af de mange korsriddere, som tabet af Jerusalem i 1187 var med til at frembringe i Europa i 1200-tallet.

Ved et stort kirkemøde i 1215 (Det 4. Laterankoncil) havde pave Innocens d. 3. opfordret til et nyt korstog for et generobre Det Hellige Land. I øvrigt tillod paven nu den praksis, at europæere, som havde aflagt korsfarerløfte, kunne betale andre for at drage afsted på selve korstoget og så at sige købe sig fri fra korstogets farer. Denne praksis var meget anderledes end det oprindelige kortogsideal, som pave Urban d. 2. havde prædikeret, men heraf fulgte også, at nogle riddere deltog i mange forskellige korstog. Leopold d. 6. og Chaucers ridder (se nedenfor) er eksempler herpå.

Lederne af Det Femte Korstog besluttede at angribe Ægypten, fordi det blev anset for at være nøglen til den magt over Det Hellige Land, som Saladin havde erobret og som hans efterfølgere, kaldet ayubiderne,

besad. Kilden nedenfor er et uddrag af et brev, skrevet af Jacques af Vitry, som var en frankisk biskop i Akko. Brevet er skrevet til den nye pave Honorius d. 3. og det beskriver korsfarerhærens mobilisering og belejringen af byen Damietta i Nildeltaet i Ægypten. Hertugen af Østrig,

Leopold d. 6. deltog også i det Femte Korstog og belejringen af Damietta:

Jacques, af Guds nåde ydmyg biskop ved kirken i Akko, til Honorius, ærværdig herre og fader i Kristus, pave ved Guds nåde – jeg kysser Deres fødder i passende og from ærbødighed.

I vil vide, at de øverstbefalende var her i Akko i det Herrens år 1217, det vil sige Andreas d. 2., konge af Ungarn, Hugo af Lusignan, konge over Cypern, Leopold d. 6., hertug af Østrig, John af Brienne, konge af Jerusalem, tempelridderne og johanitterne, hærlederne og deres følge, kavaleri og infanteri. Deres mængde var utallig, nogle af dem, som var fanger i byen Akko fortæller os, at de frankiske og ægyptiske hære ikke tålte sammenligning, hverken hvad angik våben, heste eller soldater. Derfor lagde korsfarerne deres planer og efter nogle dage kom de næsten helt til Damaskus, hvor de ødelagde mange gårde og huse, ødelagde lunde og oliventræer og alle frugttræerne, og gjorde den skade, de kunne overfor saracenerne, nogle af hvilke de også førte væk som fanger, da de trak sig tilbage. Men, som De vil vide, mistede vi flere af vore egne mænd på dette togt, end vi fangede af fjenden. Efter nogle dage holdt vore ledere et råd og drog til bjerget Tabor, hvorfra de dog hurtigt trak sig tilbage igen efter at have indledt et angreb uden belejringsmaskiner. Det siges, at de let kunne have taget borgen, hvis de havde fastholdt deres angreb, men folk siger, at hindringen for sejren skyldtes nogle få mænds dårlige tro, i ligeså høj grad som, hvad jeg allerede har fortalt.

Dernæst drog de ud en tredje gang mod borgene, som hedder Belfort og mod Belinas, som også kaldes Caesarea Phillipi, hvor de mistede mange heste, kvæg og mænd. Alt dette fandt sted mellem d. 1. november 1217 og d. 1. januar 1218. Efter fejringen af Helligtrekongersdag, d. 6. januar 1218 greb kong Andreas af Ungarn muligheden og rejste hjem over land fra Akko til Tripoli, fra Tripoli til Antiokia og til sidst fra Konstantinopel til sit eget land. På samme måde og på samme tidspunkt trak kong Hugo af Cypern sig tilbage og tog greve Bohemund d. 4. af Tripoli med sig for at give ham sin søster Melisendes hånd i bryllup, men ikke længe efter døde kongen af Cypern i Tripoli og saracenerne [tyrkerne] besejrede greven af Tripoli, som var tvunget til at indgå en våbenhvile med dem. Således var den kristne hær reduceret, og umiddelbart efter kongernes afrejse blev det besluttet at sende en hærgruppe afsted for at forstærke forsvarsværkerne i den by, som kaldes Caesarea. John af Brienne, konge af Jerusalem, grev Leopold d. 6. af Østrig, Ralf, patriarken af Jerusalem og biskoppen af Akko sammen med johanitterne begav sig nu på vej mod Caesarea, sammen med resten af hæren undtagen tempelridderne, og de blev der, indtil borgen var forstærket og befæstet. Men tempelridderne, som var uvillige til at iføre sig et klæde af bedrag for at undgå at stille sig selv og deres ejendom helt og aldeles til rådighed for Gud og Det Hellige Land, gjorde selv og for egen regning en ædel gerning, idet de brugte en stor formue (på at bygge en ny borg ved navn Atlit). Det er et under, at de fik det, for deres borg ved Atlit gør nu større skade mod tyrkerne end hele den kristne hær tidligere havde gjort det. Og så med tiden vendte hele hæren tilbage til Akko, undtagen den fromme hærgruppe, som blev tilbage for at hjælpe tempelridderne i deres arbejde. Og fra midten af fastetiden begyndte kong John, grev Leopold og de andre adelige at diskutere mere ofte, hvordan de nu skulle komme videre. På dette tidspunkt ankom der en skolemester ved navn Oliver, han var præst ved kirken i Køln, som havde prædikeret for korstoget på pavens vegne og han havde samlet mange skibe og utallige mænd til korstoget. Disse skibe havde tilbragt vinteren i Spanien og ankom nu til Akko.

Så en dag, hvor alle hærlederne var samlet til rådslagning, opfordrede denne skolemester dem til at gøre noget på vegne af hans følge og inspireret af Helligånden besluttede de at drage mod Kairo.

Så skete det, at de alle drog til søs d. 24. maj 1218 fra Akko og ved Guds nåde ankom de efter sørejsen til Damietta, en meget stor by i Ægypten, som står ved floden Nilens munding. Der besatte hele den kristne hær med det samme en ø i denne samme flod og belejrede både byen på den anden side af floden og et

stærkt og meget velbefæstet tårn, som står i midten af Nilen – som helt ville have forhindret vor fremgang op ad Nilen og desuden effektivt ville have forhindret vor belejring af byen. Og med Guds hjælp erobrede vi det mirakuløst, dog med megen møje og anstrengelse og ikke uden tabet af gode mænd. Det blev erobret med guddommelig hjælp d. 24. august 1218, og hundrede og tretten mænd blev dræbt, udover dem, som druknede i floden i forsøget på at slippe væk. Derfor er det vort mål og ønske for hele hæren for det første at krydse floden og angribe sultanen i Kairo, som har samlet sin store hær ikke langt fra flodens anden bred, og for det andet at belejre selve byen med hårde angreb og for det tredje beslutsomt at angribe deres skibe og galejer. Må Guds retfærdige hånd slå fjenderne af Kristi kors ned og inspirere de troende til at prise ham for evigt. Amen.

Den engelske forfatter Geoffrey Chaucer skrev i 1300-tallet en satirisk fortælling om et middelalderligt rejseselskab på vej til pilgrimsbyen Canterbury i England. Bogen hedder "Canterbury Fortællingerne" og en af personerne i Chaucers fortælling er en ridder, som tilsyneladende havde været på korstog i det meste af den dengang kendte verden: I de baltiske lande, bl.a. i Lithauen og ind i Rusland havde han været på korstog med De Teutoniske Riddere, og i middelhavsområdet havde han været på korstog. Chaucers ridder havde også deltaget i et korstog mod Granada i det mauriske Spanien og han havde været med i korstog mod Nordafrika, han havde deltaget i kong Peter af Cyperns korstog mod Aleksandria i 1365 og mod det armenske Kilikien i 1367. Deltagelse i flere og mange slags forskellige korstog synes at have været et så normalt træk ved ridderlivet i 1300-tallet, at Chaucer gjorde lidt nar ad det.

Læs uddrag af Canterbury Fortællingerne (tekst 179), PDF-udgaven side 7, linje 11-30.

Chaucers portræt af denne multi-korsridder fra 1300-tallet er ganske vist en karikatur, men det var ikke usædvanligt med den slags multi-korsfareri i 1300-tallet. F.eks. skulle Henry Grosmont, hertug af Lancaster, have deltaget i korstog mod Granada, Preussen, Rhodos og Cypern. John Boucicaut, som var marsk af Frankerriget, drog fire gange på korstog i Preussen og tog korset og drog på kong Peter af Cyperns korstog mod Ægypten i 1365 og senere igen i 1390'erne mod Nordafrika. Han deltog også i et Balkan-korstog mod tyrkerne ved Nikopolis i 1396 og førte sit eget korstog i middelhavsområdet omkring 1400. Dele af Europas ridderklasse syntes at være nærmest uafbrudt engageret i korstog rundt omkring ved Europas grænseområder i store dele af 1300-tallet. Også selv om Hundredeårskrigen optog mange riddere i denne tid.